

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LI. Ч. 48. Нью-Йорк і Джерзі Ситі, субота, 11. березня 1944. No. 48. New York and Jersey City, Saturday, March 11, 1944. Vol. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

З дальших ухвал Головного Уряду Черговий американський рейд на Берлін У. Н. Союзу

На річних нарадах Головного Уряду У. Н. Союзу в минулому четверга порушено цілу низку дальших важких справ, які можна означити: Усе для перемоги нашої держави. Це ті справи, що тісно звязані з нашими воєнними зусиллями. Головний Уряд закликає усе членство ще більше скріпити наші зусилля для перемоги, бо саме тепер війна входить в найкритичнішу і рішальну фазу.

Зокрема закликає Головний Уряд підперти Українську Ударну Кампанію за закуном Воєнних Бондів, щоб вона закінчилась повним успіхом, себто, щоб досягнула 5 мільонів доларів. А далі попірати акцію в користь Американського Червоного Хреста, ні яку іншу, викликану воєнними потребами.

На Червоний Хрест в Америці

ухвалено \$1,300, в Канаді \$200, разом \$1,500. На різні народні цілі, гуманітарні й освітні, приділено \$1,250. Студіюючої молоді, що внесла подання і є членами У. Н. Союзу, признано студентські допомоги в сумах від 35 до 50 доларів. Рішено продовжати працю Культурного Комітету У. Н. Союзу, а число його членів збільшити до 7. На видавництва У. Н. Союзу англійською мовою призначено \$5,000. Українському Конгресовому Комітетови ухвалено допомогу в сумі \$1,000 на його видавничу діяльність.

Рішено відіватись до нашого загалу, щоб він пам'ятав за Золотий Ювілей У. Н. Союзу і допоміг своєю участю в приєднуванні нових членів, щоб Ювілейний Рік став справді золотим в історії розвитку У. Н. Союзу.

ПОКЛИКУЮТЬ ДО ВІЙСЬКА 18—38-ЛІТНИХ З РОБОТИ

Директор поборової служби ньюйорської округи полковник Артур В. МекДермот проголосив, що підприємці, які дають працю наємцям у віці 18—38 літ, мають у першу чергу відправити їх з роботи, коли настане робота, а щойно опісля таких, що мають понад 38 літ. Цих молодих потребує команда армії й флоту для доповнення воєнної сили Америки.

Від тепер теж за кожного нового наємця понад 38 літ мають воєнні підприємства відправити одного молодшого наємця, що мав досі право проволочи у військовій службі.

ЗБИРАЮТЬ ПОЛЬСЬКЕ

МИНУЛЕ В АМЕРИЦІ

Польський Науковий Інститут в Нью-Йорку, як подає ПАТ, влаштував дводневний зїзд з польсько-американських громадських діячів, священиків, письменників і журналістів, на якому радили, як зібрати і заховати пам'ятки, що звязані з життям американських поляків. Між рефератами відчитано плян ксьондза проф. Ф. Болека, що є проектом Польсько-Американської Енциклопедії. Теж радили і над польським майбутнім в Америці, а не тільки над минулим і теперішнім. Як теж говорили про те, що роблять в ділянці збирання минулого інші національні групи в Америці. Реферати виголошували в двох мовах: польській і англійській. Рішено відбувати такі зїзди кожного року.

ХТО Є В ДРУГІМ ПОЛЬСЬКІМ КОРПУСІ?

ПАТ подає звіт англійського кореспондента про відвідини Другого Польського Корпусу, що тепер знаходиться в Італії, а складається з вояків, що були в російським або польським полоні. Ген. Андерс, що є начальником цього корпусу, заявив так: „Армія наша зачинає свій марш до Польщі“, а далі сказав, що 80% вояків цієї армії походять з тих частин Польщі, „які тепер хочуть забрати росіяни“. Ще сказав, що Польща не мала супроти советської Росії ніколи ніяких агресивних плянів, та що між ними повинно прийти до згоди, до чого одначе треба обовільної доброї волі.

Правда в тому остільки, що Польща не мала агресивних плянів супроти Росії, а зате мала супроти України... І через ось ту агресивність Україна і Польща були в неволі й готові в ній далі остати.

ПОЛЬСЬКІ КУПЦІ В СПРАВІ ПОЛЬЩІ

Зїзд Федерації Польських Купців, що відбувся в Дітроїті й стягнув 107 делегатів з різних міст Америки, вислав телеграми до американської влади, якими висказав надію, що польський нарід стане вільним і самостійним згідно з Атлантийським Чартером.

ШУКАЄТЬЕ ПРАЦІ?

Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“

ОТВОРЕННЯ КАНТИНИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ

В днях 10, 11 і 12 березня відбудеться у Лондоні офіційне відкриття Кантини Союзу Українських Канадійських Вояків. При отворенні будуть присутними високі достойники, між ними і жінка бувшого губернатора Канади. Комітет Українців Канади вислав \$2,000 на улаштування цієї кантини. Адреса Союзу і кантини є така:

UKRAINIAN CANADIAN SERVICEMEN'S ASSOCIATION
THE VICARAGE, 218, SUSSEX GARDENS,
PADDINGTON, LONDON, W. 2,
ENGLAND

ПРО ВІДНОШЕННЯ ДО РОСІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Москвофільський „Свет“ пише в числі з 9. березня б. р. на тему „Наше відношення до матери російської церкви“. І каже, що воно є далі таким, як було завжди досі. Пише так: „Ми завжди вважали і тепер вважаємо, що наша руська православна церква в Америці, нинішній Митрополічний Округ, є складовою нероздільною частиною Російської Патріаршої Церкви... Вибір патріарха Сергія ми вважаємо законним і церковно-канонічним... Від дня вибору патріарха Сергія в Росії наша американська окремішність переривається і наш Митрополічний Округ входить в лоно Матери Церкви...“ Згідно з тим, пишеться далі, „нашим верховним владикою є нині Великий Господин Сергій, патріарх московської і всієї Русі“.

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬЦІ В МАЛОЇ АЗІЇ

Під таким наголовком канадійська „Будучність Нації“ з 1. березня б. р. подає новинку ось такого змісту:

З достовірних джерел довідуємося, що з тисячів українських поселенців, котрих большевики вивезли до Наринського Краю і Туркестану, деякі вратувалися і разом з польськими частинами, котрих Сталін випустив з Росії, по довгих переходах дісталися до Малої Азії (Палестини). Там перебувають українські скитальці в таборах разом з польськими втікачами. Таких українців є понад 2 тисячі осіб, мужчин, жінок і дітей. Між ними є наші 2 католицькі священики, бувший посол о. Яворський (старорусин) і молодий о. Савяк ЧСВВ, котрих большевики також вивезли на Сибір, та котрі з нашими людьми перенесли всю долю і недолю.

Німецькі летуни відмовилися вилітати проти американських літаків, що доконали новий черговий рейд на Берлін. Американці бачили тільки кількох з них, а й ті не підлітали ближче. Американські бомбовики скинули свої ладунки через 4 милі грубі хмари й бачили, як з поцілених об'єктів піднялися стовпи диму на височину 20,000 стіп. З виправи не вернулося 7 бомбовиків і 1 боевик.

НОВИЙ НАТИСК ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ НА УКРАЇНІ

Червона армія кинула нові сили на очищення України з німців. Одним крилом вона підійшла на 40 миль до Миколаєва, на Чорному морю, а другим крилом доперла до Тернополя.

ФІНЛЯНДІЯ ЛАГОДИТЬ СВОЮ ВІДПОВІДЬ МОСКВІ

Фінляндія не вислала советському урядови первісний проєкт своєї відповіді на советські умовини мира, котрий мав бути висланий у п'ятницю, а вишле замість нього новий проєкт, котрий є ще лагідніший від першого. Доправки зроблено за порадою шведських кругів, котрі висказали побажання, що той першого проєкту може довести до зірвання переговорів.

НІМЦІ ШИРИЛИ В ГАЛИЧИНІ РАСОВУ НЕНАВИСТЬ

(ОНА). — Наспівша до Лондону підземна голандська газета принесла статтю повернувшого з Польщі кольтоніста, в якій говориться, що минулого року нацисти ширили в Галичині расову ненависть. Бунтували українців проти поляків, а поляків проти українців. Жандарми розкидали по українських селах Сіонські Протоколи в українській мові і наказували війтам читати їх на громадських зборах.

Німці були розвели в Галичині сильну агітацію проти жидів і казали, що жиди винні за все зло на світі. Не зважаючи на інтензивну і систематичну антисемітську пропаганду, каже голандський кольтоніст, німці не успіли викликати серед польського й українського народу ворожнечі до жидів. Навпаки, каже він, як українці бачили грубе поведіння німецького урядовця з жидами, то співчували їм, а як могли, то й помагали втіти з концентраційного табору. Жиди відносилися до селян з великим довірям.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Політичні пересунення в Європі

Відомий військовий знавець Гансон В. Балдвін добає виразні признаки поважних перемін у відношенні до себе головних потуг світу. Признаки ці він добає наперед у недавній промові маршала Смутса, котрий радив організувати всі держави західної Європи під сферу впливів Бритійської Імперії. Далі в промові Галифакса, Бритійського амбасадора в Вашингтоні, що дораджував Бритійським колоніям закріпити свої звязки з Британією. Наконєць у розпитах послів Бритійського парламенту до Чорчила після його останньої промови, як також у статті лондонського „Таймсу“ проти розбору Німеччини.

В усіх цих висказах Балдвін добає одну спільну ноту: почуття, що Бритійські впливи в світі слабнуть та що на це треба шукати якоїсь заради, чи то в колоніях Бритійської Імперії, чи в звязку з західно-європейськими державами, чи то навіть у центральній Європі, в Німеччині.

Балдвін добає мотив цих заходів у почуттю зросту росій-

ських впливів у світі взагалі, а в Європі спеціально. Відчуває цей зріст передовсім Британія, і тому вона цим закидає на всі боки вудку, чи не вдасться де виловити рівноваги сил. Під цю фразу про закидування вудки Балдвін розуміє, що Британія до ніякого рішення в цій справі ще не дійшла, що політика ще властиво знаходиться в стадії творення. В такій стадії знаходиться, каже Балдвін, політика всієї Європи.

У перемінюючійся політиці Європи не зясувала покищо ще свого становища Америка. Хоч Америка втягнути до цієї політики Британія, але Америка досі ще своєї думки не обявила. Однак й її політика знаходиться видно в стадії перемін, бо ще недавно Британія була мостом між Америкою й Росією, а нині то вже Америка стоїть ближче Росії, ніж Британія.

З цих політичних перемін Балдвін робить замітний висновок: в європейській політиці просто все ще може трапитися.

Заввага начасі й для нас

Канадійські „Українські Вісти“ з 29. лютого б. р. порушили справу допомогової акції, яку веде, а властиво доперва поведе United Nations Relief and Rehabilitation Administration (U.N.R.R.A.).

Читаємо у статті, між іншим, таке: „Канадійських українців справа допомоги жертвам війни обходить дуже живо, бо майже немає особи українського походження в Канаді, яка не мала б в Європі ближчих або дальших свояків. Вони напевно будуть потребувати негайної допомоги. Українські землі (східні й західні) безсумніву потерпіли найбільше від війни та від ворожої окупації. Остануть сотні тисяч бездомних, сиріт і калік. Навіть те, що чудом вспіють уникнути евакуацій та переслідувань, остануть без середників на життя і будуть потребувати негайної допомоги. Велику частку загальної допомоги дасть Ю.Н.Р.А., але буде треба ще й індивідуальної допомоги. Над цю справою треба серйозно застановитись. Можливо, що було б вказаним, щоб Комітет Українців Канади створив окрему комісію, яка взялася б негайно до опрацювання плану такої помочі. Ця комісія могла б увійти в контакт з міждержавною допомоговою інституцією Ю.Н.Р.А., могла б уже тепер розпочати відповідні заходи в уряді імїграції в Отаві, щоб одержати дозвіл на проїзд рідні

з визволених територій, збирати фонди на кошти подорожі для осіб без засобів і т. д. Для жертв війни, які дістануть дозвіл на приїзд, треба буде подбати не тільки про кошти подорожі, але й подати їм поміч, коли приїдуть до Канади. Це дуже важні справи; вони вимагають докладного підготовання, вкладу праці та багато робочих рук і жертв. Над цим усім треба поважно подумати і то чим скорше, тим краще”.

Подумати треба про це теж і американським українцям. Справи ті були порушені на Другім Конгресі Американських Українців. Але їх треба обговорити основно, а повести в такий спосіб, щоб акція була загальна і цілковито аполітична.

ЧОГО ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР ПОЇХАВ ДО ЛОНДОНУ?

(ОНА). — З початком січня цього року мав приїхати до Вашингтону прем'єр польського уряду в Лондоні — Станіслав Міколайчик. Його очікували не тільки польські політичні круги, але й американські. Всім було відомо, що Міколайчик приїде до Вашингтону і відбуде тут ряд конференцій з президентом Рузвелтом і представниками державного департаменту. Польські політичні кола числили на те, що як приїде Міколайчик, то вони

матимуть нагоду розвести в Америці широку пропаганду за відбудову Польщі в старих, передвоєнних границях, та що американська публична опінія піддержить їхні домагання. Деякі газети і колюмісти вже були навіть зачали пропаганду за те, щоб Річпосполита мала право задержати східні, українські і білоруські землі, бо вона, казали вони, перша зачала з німцями бій, багато на тім потерпіла, і треба брати це під увагу.

Польські пропагандисти, політики і дипломати були тої думки, що навіть правительственні кола у Вашингтоні підірнуть їхні домагання вдержати польську державу в її передвоєнних границях. Вони гадали, що маючи в палаті репрезентантів своїх людей і багато політичних організацій по місцевостях — потраплять вплинути на президента Рузвелта, щоб він піддержував домагання польського уряду.

Розуміється, що все те не здійснилось. Одного дня розійшлась вістка, що замість приїзду Міколайчика до Вашингтону, виїхав до Лондону польський амбасадор при американським уряді, Ян Цехоновскі. На журналістів, що визнаються на справах, ця вістка не зробила особливо вражіння, бо вони знали, що політична атмосфера у Вашингтоні не сприяла польським дипломатам і Міколайчик немав чого сюди приїздити, але загальна публіка була здивована наглим виїздом польського амбасадора. Що властиво сталося? — питали люди. Чого він виїхав до Лондону? Чи верне? А як не верне, то хто буде на його місці? В політичних колах ще й донині точно не знають, що властиво сталося, але знавці східно-євро-

пейських справ кажуть, що Цехоновскі скоро верне назад до Вашингтону. Він виїхав до Лондону, щоб поінформувати свій уряд, щоб він не надіявся, що Америка буде піддержувати польські домагання відбудувати Польщу в передвоєнних границях. Кажуть, що польський амбасадор повіз з собою листа від президента Рузвелта до польського уряду в Лондоні, в яким президент радить польським дипломатам не ставати дуба.

МИРОН ЛИТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКОУКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні та
нижкій як \$150.

ОБСЛУГА НАКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
І ОКЛИЦЮ****МИХАЙЛО****НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

**\$150.00 ЦІЛИЙ
ПОХОРОН**

І вище

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ**KANAI KAIN**

FUNERAL HOME

433 STATE STREET

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

**HELP WANTED
NEW YORK, N. Y.**

ПОТРІБНО ХЛОПЦІВ І МУЖЧИН.

Чиста й легка фабрична праця.
B. SCHWANDA & SONS
36-13 — 36th Ave., L. L. City,
а також 79 Madison Ave., N. Y. C.

ДІВЧАТ І ЖІНОК

Чиста й легка фабрична праця.
B. SCHWANDA & SONS
36-13 — 36th Ave., L. L. City,
а також 79 Madison Ave., N. Y. C.ПОТРІБНО ШИПІНГ або СТАК
КЛЕРКА. Легка чиста праця. Ціло-
денна, або лиш часову роботу.B. SCHWANDA & SONS
36-13 — 36th Ave., L. L. City,
а також 79 Madison Ave., N. Y. C.**МУЖЧИН,**

ДОСВІДУ НЕ ВИМАГАЄМО

НАЙВИЩА ПОЧАТКУЮЧА

ПЛАТНЯ

ДО ПОДАВАННЯ МАТЕРІЯЛІВ

І ПОМІЧНИКІВ

CRUCIBLE STEEL CO.

HARRISON, N. J.

Годсон Туб. до Гарісон стації.
Авто Бус № 40 стає перед нашими
дверми.**Д-Р С. ЧЕРНОВ**

- Гострі й хронічні недуги чоловиків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружного свідцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30
Жінка-доктор до обсаути.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.